

② Βαλ:

$$\int_0^1 \left(\int_0^1 \frac{x-y}{(x+y)^3} dy \right) dx = \int_0^1 \left(\int_0^1 \frac{2x}{(x+y)^3} - \frac{x+y}{(x+y)^{3/2}} dy \right) dx$$

$$= \int_0^1 \left[2x(x+y)^{-2} \left(-\frac{1}{2}\right) \Big|_{y=0}^{y=1} + (x+y)^{-1} \Big|_{y=0}^{y=1} \right] dx$$

$$= \int_0^1 \left[\frac{-x}{(x+1)^2} + \frac{x}{x^2} + \frac{1}{x+1} - \frac{1}{x} \right] dx = \int_0^1 \frac{1}{(1+x)^2} dx$$

$$= -(1+x)^{-1} \Big|_0^1 = -\frac{1}{2} + 1 = \frac{1}{2}$$

$$\int_0^1 \left(\int_0^1 \frac{x-y}{(x+y)^3} dx \right) dy = \int_0^1 \left(\int_0^1 \frac{x+y}{(x+y)^{3/2}} - \frac{2y}{(x+y)^3} dx \right) dy$$

$$= \int_0^1 \left[-(x+y)^{-1} - 2y(x+y)^{-2} \left(-\frac{1}{2}\right) \right]_{x=0}^{x=1} dy =$$

$$= \int_0^1 \left[-\frac{1}{1+y} + \frac{1}{y} + \frac{y}{(1+y)^2} - \frac{y}{y^2} \right] dy$$

$$= \int_0^1 \frac{-1}{(1+y)^2} dy = (1+y)^{-1} \Big|_0^1 = \frac{1}{2} - 1 = -\frac{1}{2}$$

$\int_0^1 \int_0^1 f dy dx \neq \int_0^1 \int_0^1 f dx dy$ ο λογος ηναι οτι η f δν ηναι ολοκληρωσιμη σο π.

• Η f δν ηναι φρασημη σο π. $\int_{\pi} f$ Δ.Ο. παρολο ηω ηναι αοινης μόνο σο (0,0).

• Το θεώρημα Fubini μας βοηθά να εργαζόμαστε -42-

$\int_{\Pi} f$ σε πολλαπλό ολοκλήρωμα για f ολοκληρωσίμη

n.x.
$$\int_{[a,b] \times [c,d]} f = \int_a^b \left[\int_c^d f(x,y) dy \right] dx$$

$$\int_{[a,b] \times [c,d] \times [e,g]} f = \int_a^b \left[\int_c^d \left[\int_e^g f(x,y,z) dz \right] dy \right] dx$$

\leftrightarrow ή με οποια άλλη σειρά θέλουμε.

• Μας επιτρέπει να αλλάζουμε επίσης τη σειρά ολοκλήρωσης - μπορεί να είναι πιο εύκολο από το άλλο.

③ Good: Πότε δουλεύει.

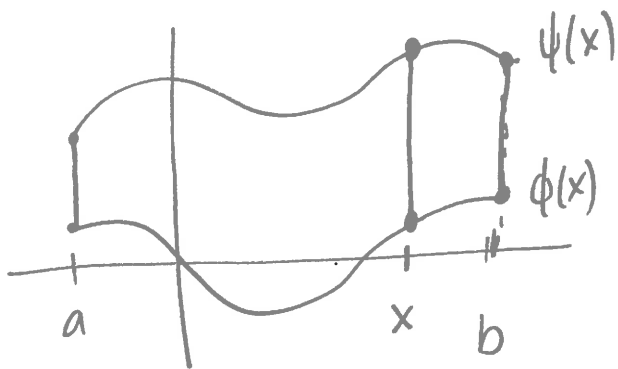
Θεώρημα: 25: Έστω $\phi, \psi : [a,b] \rightarrow \mathbb{R}$ δύο συνεχείς συναρτήσεις, με $\phi(x) \leq \psi(x) \forall x \in [a,b]$.

$$D = \{ (x,y) \mid x \in [a,b], \phi(x) \leq y \leq \psi(x) \}$$

Αν η f είναι συνεχής στο D

τότε
$$\int_D f = \int_a^b \left[\int_{\phi(x)}^{\psi(x)} f(x,y) dy \right] dx.$$

Απόδειξη: ∂D έχει 2-μέτρο 0 αφού είναι πεπεραμένη ένωση γραμμικών συνδέσεων

$$\int_D f = \int_{\Pi} f \cdot 1_D \quad \Pi = [a, d] \times [c, d]$$

$$F = f \cdot 1_D \quad \text{έχει} \quad A_F \subset \partial D \dots$$

με 2-μέτρο 0

Ένσις $F_x(y) = \begin{cases} f(x, y) & \phi(x) \leq y \leq \psi(x) \\ 0 & c \leq y < \phi(x), \quad \psi(x) < y < d. \end{cases}$

F_x : είναι ολοκληρώσιμη ως προς y για κάθε x , αφού είναι συνεχής μόνο σε 2 σύνθετα το πολύ.

$\therefore F_x(y)$ είναι ολοκλ. στο $[c, d] \quad \forall x$.

$$\therefore \int_D f = \int_{\Pi} f \cdot 1_D = \int_{\Pi} F = \int_a^b \left[\int_c^d F(x, y) dy \right] dx \quad \text{από Fubini - Πρόταση 24}$$

Όπως $\int_c^d F(x, y) dy = \int_{\phi(x)}^{\psi(x)} f(x, y) dy$ - αφού στα υπόλοιπα μέλη $f=0$.

$$\therefore \int_D f = \int_a^b \left[\int_{\phi(x)}^{\psi(x)} f(x, y) dy \right] dx.$$

□

Συμμεταθετικότητα: για $A \subset \mathbb{R}^2$ φραγμένο:

$$\int_A f \equiv \iint_A f \equiv \int_{\mathbb{R}^2} f \cdot \mathbb{1}_A \equiv \iint_{\mathbb{R}^2} f \cdot \mathbb{1}_A$$

(4) Έστω $f(x,y) = \begin{cases} \sin(x+y) & (x,y) \in [0,1] \times [0, \frac{1}{2}] = A \\ \frac{2x}{y} & (x,y) \in [0,1] \times (\frac{1}{2}, 1] = B \end{cases}$

Εξηγήστε γιατί $\int_{[0,1] \times [0,1]} f$ ορίζεται και υπολογίστε το.

$$f(x,y) = \sin(x+y) \cdot \mathbb{1}_A + \frac{2x}{y} \cdot \mathbb{1}_B$$

Η f είναι συνεχής στο $A \cup \partial A$ και στο $B \cup \partial B$.

Με $A_f \subset \partial A \cup \partial B$. (παρ. το $\frac{2x}{y} \neq 0$ στο \bar{B}).

A, B : είναι φραγμένα ορθογώνια με $\partial A \cup \partial B$ να είναι πεπεραστή ένωση γραφημάτων συνεχών συναρτήσεων στο \mathbb{R}^2 .
αρα $\partial A \cup \partial B$ έχει πεδινικό 2-όγκο (και 2-μικρο).

$\therefore f$ ολοκλ. στο $[0,1] \times [0,1]$, και $f \cdot \mathbb{1}_A, f \cdot \mathbb{1}_B$ ολοκληρώσιμη για τον ίδιο λόγο.

$$\therefore \int_{[0,1] \times [0,1]} f = \int_{[0,1] \times [0,1]} f \cdot \mathbb{1}_A + \int_{[0,1] \times [0,1]} f \cdot \mathbb{1}_B$$

Από Πρόταση 24: στο Θ Fubini

$$\begin{aligned} \int_{\Pi} f \cdot \mathbb{1}_A &= \int_A \sin(x+y) = \int_0^1 \int_0^{\frac{1}{2}} \sin(x+y) dy dx = \\ &= \int_0^1 [-\cos(x+y)] \Big|_{y=0}^{y=\frac{1}{2}} dx = \int_0^1 [-\cos(x+\frac{1}{2}) + \cos x] dx = \\ &= -\sin(x+\frac{1}{2}) + \sin x \Big|_0^1 = -\sin \frac{3}{2} + \sin 1 + \sin \frac{1}{2} \end{aligned}$$

Nađolazak:

-45-

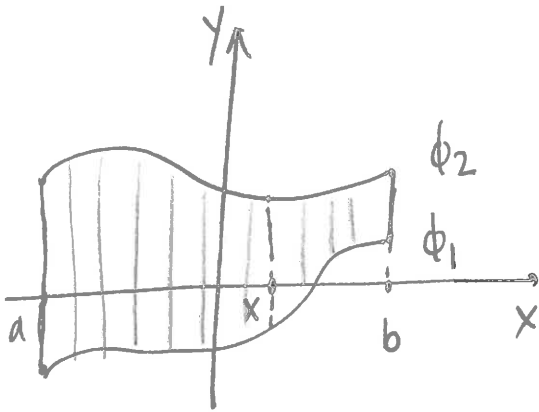
$$\int_{\Pi} f \mathbb{1}_B = \int_B \frac{2x}{y} = \int_0^1 \int_{\frac{1}{2}}^1 \frac{2x}{y} dy dx = \int_0^1 2x \ln y \Big|_{\frac{1}{2}}^{1=y} dx$$

$$= \int_0^1 -2x \ln \frac{1}{2} dx = \ln 2 \cdot 2 \cdot \frac{x^2}{2} \Big|_0^1 = \ln 2.$$

$$\therefore \int_{[0,1] \times [0,1]} f = -\sin \frac{3}{2} + \sin 1 + \sin \frac{1}{2} + \ln 2.$$

Μορφή χωρίων στο \mathbb{R}^2 :

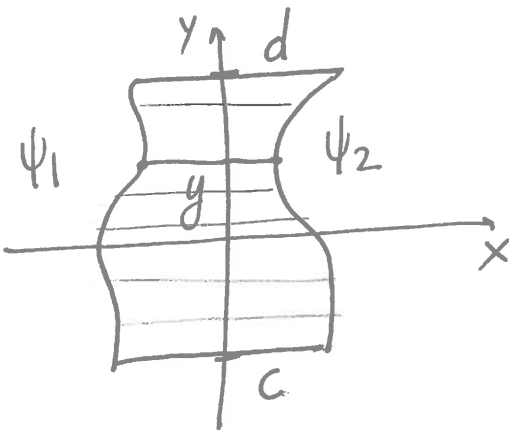
$$T = \{ (x, y) \mid a \leq x \leq b, \phi_1(x) \leq y \leq \phi_2(x) \} \quad \text{με } \phi_1(x) \leq \phi_2(x)$$

0.25:

$$\iint_T f = \int_a^b \left[\int_{\phi_1(x)}^{\phi_2(x)} f(x, y) dy \right] dx$$

$$S = \{ (x, y) \mid c \leq y \leq d, \psi_1(y) \leq x \leq \psi_2(y) \} \quad \text{με } \psi_1(y) \leq \psi_2(y)$$

0.25 (παρόμοια)

$$\iint_S f = \int_c^d \left[\int_{\psi_1(y)}^{\psi_2(y)} f(x, y) dx \right] dy$$

• f συνεχής στο T/S

• Για κάποια χωρία δουλεύουν και οι 2 περιγραφές αλλά το ένα πολλαπλό ολοκλήρωμα μπορεί να είναι πιο απλό από το άλλο.

Παραδείγματα:

① $T = \{(x,y) \in \mathbb{R}^2 \mid 0 \leq 2x \leq y \leq 2\}$ Υπολογίστε $\text{Vol}_2(T)$ αν ορίσεται

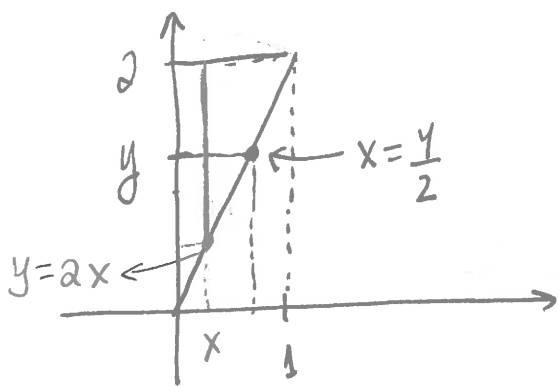
(α) $0 \leq x \leq 1$ (Μεγ. & ελάχιστη τιμή των x).

$2x \leq y \leq 2$

Τα όρια των y σε κάθε x

(β) $0 \leq y \leq 2$ Μεγ. & ελάχ. τιμή των y

$0 \leq 2x \leq y \Leftrightarrow 0 \leq x \leq \frac{y}{2}$: Τα όρια των x σε κάθε y .

$\text{Vol}_2(T) = \int_{\mathbb{R}^2} 1_T$

1_T αποτελεί το δ_T που αποτελεί από ηχηραδμίνη πληθος γραφισμύτων σε \mathbb{R}^2 : $x=0, y=2, y=2x$. σχετικων συνδρμύτων

Αρα $\text{Vol}_2(\partial T) = 0$, και αρα η 1_T ηται ολοκληρωσίμη αφώ T δραμίνω.

Από θ. 25. / Fubini τα όρια των y για x σταθερο !

$\int_{\mathbb{R}^2} 1_T = \int_0^1 \left[\int_{2x}^2 1 \cdot dy \right] dx = \int_0^1 (2-2x) dx = 2x - x^2 \Big|_0^1 = 1$

ή $= \int_0^2 \left[\int_0^{y/2} 1 \cdot dx \right] dy = \int_0^2 \frac{y}{2} dx = \frac{1}{4} \cdot y^2 \Big|_0^2 = 1$
 τα όρια των x για y σταθερο

~~Παράδειγμα:~~

~~$\int \int_{\mathbb{R}^2} x \cdot y \cdot \sqrt{x^2 + y^2} \, dx \, dy$~~

Το πιο πολύτιμο κομμάτι είναι να ερμηνεύουμε σωστά το χωρίο.

(2) S : Τα $(x, y) \in \mathbb{R}^2$ κάτω από τις παραβολές $y = x^2$ και $y = (x-2)^2$ και πάνω από τις ευθείες $y = -x$ και $y = x-2$.

Βρισκόμαστε τα σημεία κόμης:

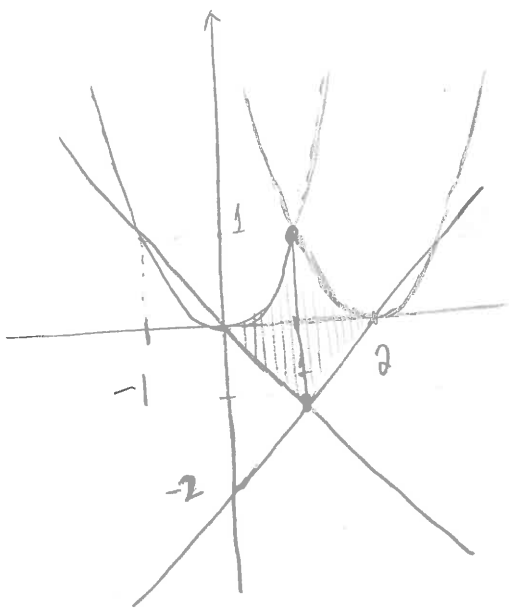
$$x^2 = (x-2)^2 \Leftrightarrow -4x + 4 = 0 \Leftrightarrow x = 1$$

$$x^2 = -x \Leftrightarrow x = 0, -1$$

$$(x-2)^2 = x-2 \Leftrightarrow x-2 = 0 \Rightarrow x = 2$$

$$x-2 = -1 \Rightarrow x = 1$$

$$-x = x-2 \Leftrightarrow x = 1$$

$$S = \{(x, y) \mid 0 \leq x \leq 1, -x \leq y \leq x^2\}$$

$$\cup \{(x, y) \mid 1 \leq x \leq 2, x-2 \leq y \leq (x-2)^2\}$$

Για f συνεχής στο S

$$\int_S f = \int_0^1 \left[\int_{-x}^{x^2} f \, dy \right] dx + \int_1^2 \left[\int_{x-2}^{(x-2)^2} f \, dy \right] dx$$

$S = A_1 \cup A_2$ και $A_1 \cap A_2$: συν τομή $x=1$.
όμως το $A_1 \cap A_2$ έχει 2-όγκο μηδενικό (και 2-μήτρο)

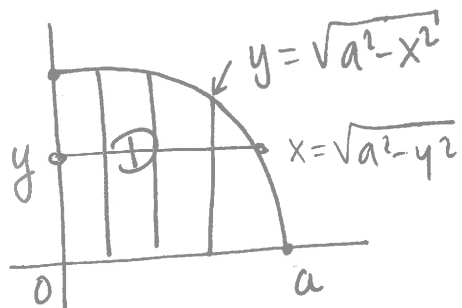
ή: $S = \{(x, y) \mid -2 \leq y \leq 0, -y \leq x \leq y+2\} \cup \{(x, y) \mid 0 \leq y \leq 1, \sqrt{y} \leq x \leq -\sqrt{y}+2\}$

③ Ανάλυση ολοκλήρωσης με αλλαγή τάξης ποσά $dydx / dx dy$. -4-

$$\int_0^a \int_0^{\sqrt{a^2-x^2}} \sqrt{a^2-y^2} dy dx$$

Χρησιμοποιούμε $y = a \sin \theta \dots$ τριγ. αντικατάσταση.

$$y = \sqrt{a^2-x^2} \Rightarrow y^2 + x^2 = a^2 \quad \text{ήμι κύκλιο.}$$

$$D: \begin{cases} 0 \leq x \leq a \\ 0 \leq y \leq \sqrt{a^2-x^2} \end{cases}$$

ή

$$\begin{cases} 0 \leq y \leq a \\ 0 \leq x \leq \sqrt{a^2-y^2} \end{cases}$$

Αλλάζω την περιγραφή του D . - η f παραμένει ίδια.

$$\int_D f = \int_0^a \left[\int_0^{\sqrt{a^2-y^2}} \sqrt{a^2-y^2} dx \right] dy$$

$$= \int_0^a \sqrt{a^2-y^2} \cdot x \Big|_{x=0}^{x=\sqrt{a^2-y^2}} dy = \int_0^a (a^2-y^2) dy$$

no anxi

$$= a^2 y - \frac{1}{3} y^3 \Big|_0^a = \frac{2}{3} a^3$$

5) Дана функция $f(x)$ определена на $[a, b]$

и функция $g(y)$ определена на $[c, d]$

и $\Pi = [a, b] \times [c, d]$, $h(x, y) = f(x) \cdot g(y)$

тогда
$$\iint_{\Pi} h = \iint_{\Pi} f(x) \cdot g(y) = \int_a^b \left[\int_c^d f(x) \cdot g(y) \cdot dxy \right] dx$$

↑ интегрируем по y

$$= \int_a^b f(x) \left[\int_c^d g(y) dy \right] dx$$

↑ интегрируем по x так как c, d не зависят

$$= \left[\int_a^b f(x) dx \right] \cdot \left[\int_c^d g(y) dy \right].$$

н.х.
$$\int_a^b \int_c^d x \cdot y dy dx = \int_a^b x dx \cdot \int_c^d y dy$$

Ответ. $\iint_T xy$ где T : и так можно и проверить!!

• Αριθμοί ~~και~~ υπολογισμών οι οποίοι ~~έκ~~ αριθμοφών (βαθμια/Αριθ. 2)

- 8 -

Τριπλά ολοκληρώματα:

① Αν $B = [0, 1] \times [-2, 0] \times [0, \frac{1}{2}]$, υπολογίστε

$$\iiint_B (x + xe^y + zy)$$

$$\iiint_B f = \int_0^1 \int_{-2}^0 \int_0^{\frac{1}{2}} (x + xe^y + zy) dz dy dx$$

για f συνεχή
ή στην ολοκλ. δυν. έχη
σημασία.

$$= \int_0^1 \int_{-2}^0 \left(xz + xe^y z + \frac{1}{2} z^2 y \right) \Big|_{z=0}^{z=\frac{1}{2}} dy dx =$$

$$= \int_0^1 \int_{-2}^0 \left[\frac{1}{2} x + \frac{1}{2} x e^y + \frac{1}{8} y \right] dy dx = \int_0^1 \left[\frac{1}{2} xy + \frac{1}{2} x e^y + \frac{1}{16} y^2 \right] \Big|_{y=-2}^{y=0} dx$$

$$= \int_0^1 \left[\frac{1}{2} x - \left[x + \frac{1}{2} x e^2 + \frac{1}{4} \right] \right] dx = \int_0^1 \left[\frac{1}{2} (1 + e^2) \cdot x + \frac{1}{4} \right] dx$$

$$= -\frac{1}{4} (1 + e^2) x^2 + \frac{1}{4} x \Big|_0^1 = -\frac{1}{4} (1 + e^2) + \frac{1}{4}.$$

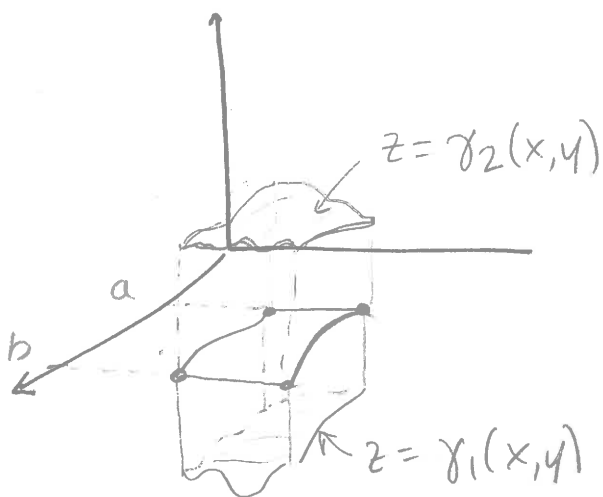
Σημεία στο \mathbb{R}^3 : Τρισδιάστατα χωρία στο \mathbb{R}^3

Για τον υπολογισμό $\iiint_T f$ με $T \subset \mathbb{R}^3$ φραγμένο
 ετσι ώστε ∂T να δίνεται από, ηχηρασμένο αριθμό γραφημάτων
 συναρτήσεων σε 2-μεταβλητές. (∂T : επιφάνεια στο \mathbb{R}^3)

Υπάρχουν 2 γενικές μεθοδοι για το εύρωμα του T .

(I) (i) $T = \{ (x, y, z) \mid (x, y) \in D \subset \mathbb{R}^2 \text{ και } \gamma_1(x, y) \leq z \leq \gamma_2(x, y) \}$
 γ_1 & γ_2 - διναν 2 επιφάνειες.

D : 2-διάστατο υποσύνολο του \mathbb{R}^2 , φραγμένο.

$$\int_T f = \iint_D \left[\int_{\gamma_1(x,y)}^{\gamma_2(x,y)} f \, dz \right] \underbrace{dx dy}_{\substack{\uparrow \\ \text{με οποια} \\ \text{συνταξη}}}$$

$D \subset \mathbb{R}^2$: περιγράφεται όπως πριν είτε με $a \leq x \leq b$ και $\phi_1(x) \leq y \leq \phi_2(x)$:

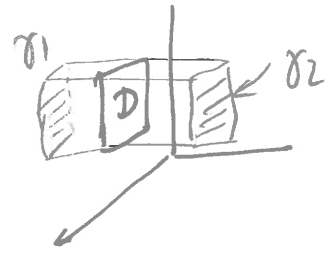
$$\int_a^b \int_{\phi_1}^{\phi_2} \int_{\gamma_1}^{\gamma_2} f \, dz dy dx$$

ή $c \leq y \leq d$ και $\psi_1(y) \leq x \leq \psi_2(y)$:

$$\int_c^d \int_{\psi_1}^{\psi_2} \int_{\gamma_1}^{\gamma_2} f \, dz dx dy$$

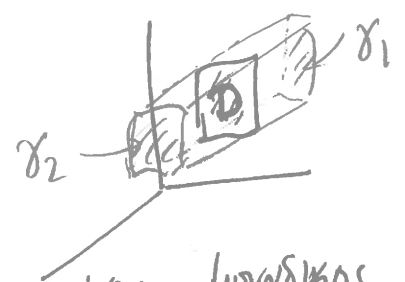
(ii) $T = \{(x, y, z) \mid (x, z) \in D \text{ και } \sigma_1(x, z) \leq y \leq \sigma_2(x, z)\}$

$$\iiint_T f = \iint_D \left[\int_{\sigma_1(x, z)}^{\sigma_2(x, z)} f \, dy \right] dx dz$$

(iii) $T = \{(x, y, z) \mid (y, z) \in D \text{ και } \sigma_1(y, z) \leq x \leq \sigma_2(y, z)\}$

$$\iiint_T f = \iint_D \left[\int_{\sigma_1(y, z)}^{\sigma_2(y, z)} f \, dx \right] dy dz$$

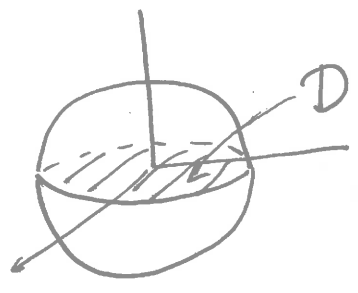
Ο χώρος να περιγραφεί το T δεν είναι πάντα μοναδικός.

Παράδειγμα

$T = \{(x, y, z) \mid x^2 + y^2 + z^2 \leq 1\}$ κώνος στο \mathbb{R}^3 .

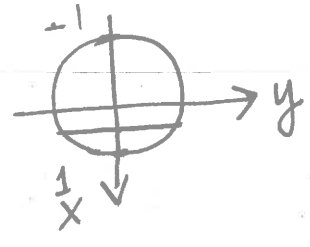
Σύνορο: $x^2 + y^2 + z^2 = 1 \Leftrightarrow z = \pm \sqrt{1 - x^2 - y^2}$

(i) $D = \{(x, y) \mid x^2 + y^2 \leq 1\}$

$T = \{(x, y, z) \mid (x, y) \in D, -\sqrt{1 - x^2 - y^2} \leq z \leq \sqrt{1 - x^2 - y^2}\}$

D: $-1 \leq x \leq 1$ και $-\sqrt{1 - x^2} \leq y \leq \sqrt{1 - x^2}$

ή $-1 \leq y \leq 1$ και $-\sqrt{1 - y^2} \leq x \leq \sqrt{1 - y^2}$

$$\therefore \iiint_T f = \int_{-1}^1 \int_{-\sqrt{1-x^2}}^{\sqrt{1-x^2}} \int_{-\sqrt{1-x^2-y^2}}^{\sqrt{1-x^2-y^2}} f \, dz \, dy \, dx \quad -11-$$

$$= \int_{-1}^1 \int_{-\sqrt{1-y^2}}^{\sqrt{1-y^2}} \int_{-\sqrt{1-x^2-y^2}}^{\sqrt{1-x^2-y^2}} f \, dz \, dx \, dy$$

Τρόπος (ii) $D = \{(x, z) \mid x^2 + z^2 \leq 1\}$

$$\therefore -\sqrt{1-x^2-z^2} \leq y \leq \sqrt{1-x^2-z^2}$$

$$\therefore \iiint_T f = \iint_D \left[\int_{-\sqrt{1-x^2-z^2}}^{\sqrt{1-x^2-z^2}} f \, dy \right] dx \, dz$$

↑ 2 τρόποι

$$= \int_{-1}^1 \int_{-\sqrt{1-x^2}}^{\sqrt{1-x^2}} \int_{-\sqrt{1-x^2-z^2}}^{\sqrt{1-x^2-z^2}} f \, dy \, dz \, dx$$

$$= \int_{-1}^1 \int_{-\sqrt{1-z^2}}^{\sqrt{1-z^2}} \int_{-\sqrt{1-x^2-z^2}}^{\sqrt{1-x^2-z^2}} f \, dy \, dx \, dz$$

Τρόπος (iii) Για $D = \{(y, z) \mid y^2 + z^2 \leq 1\}$

$$-\sqrt{1-y^2-z^2} \leq x \leq \sqrt{1-y^2-z^2}$$

Υπόθεση $\text{Vol}_3(T) = \iiint_T \frac{1}{T} = \iiint_T \cdot 1 =$

$$= \int_{-1}^1 \int_{-\sqrt{1-z^2}}^{\sqrt{1-z^2}} \int_{-\sqrt{1-x^2-z^2}}^{\sqrt{1-x^2-z^2}} dy \cdot dx \cdot dz$$

$$= \int_{-1}^1 \int_{-\sqrt{1-z^2}}^{\sqrt{1-z^2}} 2 \cdot \sqrt{1-x^2-z^2} \, dx \, dz$$

Τύποι: $\int \sqrt{a^2-x^2} \, dx = \frac{a^2}{2} \arcsin \frac{x}{a} + \frac{1}{2} x \cdot \sqrt{a^2-x^2}$

(αντικαθ. $x = a \sin \theta \rightarrow \int a^2 \cdot \omega \cos^2 \theta = \int a^2 \cdot \frac{1 + \cos 2\theta}{2} \, d\theta \dots$)

Εδώ $a^2 = 1-z^2$

$$\therefore \text{Vol}_3(T) = \int_{-1}^1 \left[2 \cdot \frac{(1-z^2)}{2} \cdot \arcsin \frac{x}{\sqrt{1-z^2}} + \frac{z}{2} \cdot x \cdot \sqrt{1-z^2-x^2} \right]_{x=-\sqrt{1-z^2}}^{\sqrt{1-z^2}} dz$$

$$= \int_{-1}^1 \left[(1-z^2) \cdot \underbrace{[\arcsin 1 - \arcsin(-1)]}_{\pi} + 0 \right] dz =$$

$$= \pi \cdot \left(z - \frac{1}{3} z^3 \right) \Big|_{-1}^1 = \frac{4}{3} \pi \quad \left(\frac{4}{3} \pi R^3 \right)$$